

Stanovisko Ministerstva zdravotnictví k možnosti personálního zabezpečení návštěvní služby lékaři před získáním specializované způsobilosti

V návaznosti na množství se dotazy poskytovatelů zdravotních služeb (dále jen „poskytovatelů“) a správních orgánů příslušných ke kontrole v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb vydává Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „ministerstvo“) toto stanovisko k možnosti personálního zabezpečení návštěvní služby lékařem před získáním specializované způsobilosti bez současné přítomnosti lékaře se specializovanou způsobilostí.

1. Relevantní právní úprava:

Zákon o zdravotních službách:¹

§ 4 odst. 1: „Zdravotnickým zařízením se rozumí prostory určené pro poskytování zdravotních služeb.“

§ 4 odst. 2: „Návštěvní službou se rozumí poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta, a to zejména v případech, kdy se pacient s ohledem na svůj zdravotní stav nemůže dostavit do zdravotnického zařízení poskytovatele a poskytnutí zdravotní péče tímto způsobem je s ohledem na její charakter možné.“

§ 4 odst. 3: „Vlastním sociálním prostředím pacienta se pro účely tohoto zákona rozumí domácí prostředí pacienta nebo prostředí nahrazující domácí prostředí pacienta, například zařízení sociálních služeb, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školských poradenských zařízení a zařízení školního stravování, nebo jiná obdobná zařízení, věznice pro výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, zařízení pro zajištění cizinců a azylové zařízení.“

§ 10 odst. 1 písm. a): „Zdravotní péči poskytovanou ve vlastním sociálním prostředí pacienta jsou

a) návštěvní služba, [...]“

§ 11 odst. 5 písm. c): „Zdravotní služby mohou být poskytovány pouze ve zdravotnických zařízeních v místech uvedených v oprávnění k poskytování zdravotních služeb, pokud dále není stanoveno jinak. Mimo zdravotnické zařízení lze poskytovat

[...]

c) zdravotní péči poskytovanou ve vlastním sociálním prostředí pacienta, [...]“

¹ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 95/2004 Sb.:²

§ 4 odst. 2: „Výkonem povolání lékaře s odbornou způsobilostí je preventivní, diagnostická, léčebná, léčebně rehabilitační, dispenzární a paliativní péče podle zákona o zdravotních službách prováděná lékařem s odbornou způsobilostí pod odborným dozorem nebo odborným dohledem lékaře se specializovanou způsobilostí [...]“

§ 4 odst. 3: „Bez odborného dozoru může lékař s odbornou způsobilostí vykonávat činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných studiem podle odstavce 1 a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem. Lékař s odbornou způsobilostí může před získáním certifikátu o absolvování základního kmene vykonávat další činnosti v rozsahu, který mu písemně stanoví jeho školitel, a to pod odborným dohledem.“

§ 4 odst. 4 písm. a) a c): „Bez odborného dohledu může lékař s odbornou způsobilostí a s certifikátem o absolvování základního kmene vykonávat

a) činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných vzděláváním v základním kmenu a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem,

[...]

c) další činnosti v rozsahu, který mu písemně stanoví jeho školitel.“

§ 4 odst. 6: „Odborný dozor vykonává lékař se specializovanou způsobilostí přítomný ve zdravotnickém zařízení, ve kterém vykonává činnost lékař s odbornou způsobilostí, s fyzickou dosažitelností lékaře se specializovanou způsobilostí do 15 minut. Odborný dohled vykonává lékař se specializovanou způsobilostí, a to nepřetržitou telefonickou dostupností a fyzickou dosažitelností zdravotnického zařízení, ve kterém vykonává činnost lékař s odbornou způsobilostí, do 30 minut. [...]“

§ 1 vyhlášky č. 280/2018 Sb.:³

„Lékař může po získání odborné způsobilosti bez odborného dohledu a bez odborného dozoru v rámci poskytování zdravotních služeb

a) provádět klinické vyšetření pacienta, zahrnující také získání anamnézy a fyzikální vyšetření bez samostatného rozhodování o dalším léčebném postupu,

b) provádět vizitu s pozorováním vývoje zdravotního stavu pacienta,

² Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů.

³ Vyhláška č. 280/2018 Sb., o stanovení činností, které může lékař vykonávat bez odborného dohledu a bez odborného dozoru na základě odborné způsobilosti.

- c) pracovat s informačním systémem poskytovatele zdravotních služeb,*
- d) vést a provádět zápisy do zdravotnické dokumentace,*
- e) administrovat přijetí, přemístění a propuštění pacienta s doporučeními stanovenými lékařem se specializovanou způsobilostí,*
- f) provádět kontrolu, převazy a ošetření nekomplikovaných ran a dekubitů, včetně ošetření drénů a drenážních systémů,*
- g) předepisovat léčivé přípravky a zdravotnické prostředky na základě diagnózy stanovené lékařem se specializovanou způsobilostí,*
- h) ve zdravotnickém zařízení aplikovat léčivé přípravky včetně krevních derivátů indikované lékařem se specializovanou způsobilostí s výjimkou radiofarmak a cytostatik a s výjimkou aplikace léčivých přípravků intraoseálně, lumbálně, arteriálně, intrakardiálně, intraperitoneálně nebo intraartikulárně,*
- i) podávat transfuzní přípravky indikované lékařem se specializovanou způsobilostí,*
- j) poskytovat odbornou první pomoc,*
- k) v rozsahu své odborné způsobilosti edukovat pacienta, jeho zákonného zástupce nebo osoby jím určené v rámci preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, dispenzární a paliativní péče,*
- l) orientačně vyhodnocovat sociální situaci pacienta a indikovat zdravotně sociální nebo sociální péči,*
- m) provádět punkci periferních žil za účelem zavádění periferních žilních katetrů, odběru žilní krve nebo nitrožilní aplikace léčivých přípravků a provádět odběr kapilární krve,*
- n) provádět katetrizaci močového měchýře u pacientů starších 15 let, včetně zavedení permanentního močového katetru.“*

2. K možnosti personálního zabezpečení návštěvní služby lékařem s odbornou způsobilostí (dále jen „lékařem L1“):

Ministerstvo zdravotnictví je toho názoru, že stávající právní úprava kompetencí lékařů L1 umožňuje, aby bylo poskytování zdravotních služeb formou návštěvní služby v rozsahu taxativně vymezeném vyhláškou č. 280/2018 Sb. personálně zabezpečeno pouze lékařem L1 bez současné fyzické přítomnosti lékaře se specializovanou způsobilostí (dále jen „lékaře L3“) v daném místě poskytování návštěvní služby. Jedná se zejména o provádění činností podle § 1 písm. f), g), k), l), m) a n) vyhlášky č. 280/2018 Sb. Zcela vyloučeno je naopak provádění výkonů podle písmene h) nadepsaného ustanovení, jelikož provádění

těchto výkonů lékařem L1 bez odborného dozoru lékaře L3 je vyhláškou č. 280/2018 Sb. jednoznačně omezeno pouze na zdravotnická zařízení.

Výčet činností, které může lékař L1 vykonávat v návštěvní službě bez fyzické přítomnosti lékaře L3, ovšem nelze dále rozšiřovat, a to ani písemným stanovením jeho školitele. Uvedený závěr ministerstva jednoznačně vyplývá z vymezení výkonu povolání lékaře L1 dle § 4 odst. 2 zákona č. 95/2004 Sb., kdy je **výkon povolání lékaře L1 obecně podmíněn odborným dozorem lékaře L3**. Školitel sice může písemně stanovit činnosti, které může lékař L1 vykonávat bez odborného dozoru, **nicméně pro tyto písemně stanovené činnosti musí být zajištěn odborný dohled lékaře L3**.

Výkon odborného dozoru i odborného dohledu je přitom vázán výhradně na zdravotnické zařízení; mimo zdravotnické zařízení nelze odborný dozor ani odborný dohled ve smyslu § 4 odst. 6 zákona č. 95/2004 Sb. vykonávat. Poskytování zdravotních služeb formou návštěvní služby přitom z logiky věci probíhá mimo zdravotnická zařízení [k tomu srov. také § 4 odst. 2 a 3 a § 11 odst. 5 písm. c) zákona o zdravotních službách].

3. K možnosti personálního zabezpečení návštěvní služby lékařem s odbornou způsobilostí a s certifikátem o absolvování základního kmene (dále jen „lékařem L2“):

Pro určení činností, které může lékař L2 v rámci návštěvní služby vykonávat bez fyzické přítomnosti lékaře L3, jsou rozhodující vyhlášky stanovující činnosti, které mohou lékaři L2 vykonávat bez odborného dohledu. Školitel může lékaři L2 rovněž písemně rozšířit výčet těchto činností nad rámec nadepsaných vyhlášek.

I v případě lékařů L2 ovšem platí, že ti lékaři mohou konkrétně vymezený rozsah činností vykonávat v rámci návštěvní služby bez fyzické přítomnosti lékaře L3.

4. Aplikovatelnost závěrů v bodech 2. a 3. na poskytování domácí péče či jiné zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta:

Závěry uvedené v bodech 2. a 3. výše pro poskytování návštěvní služby se shodně uplatní rovněž na poskytování domácí péče či jiné zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta.

Ing. Mgr. Venuše Škampová
pověřená řízením sekce zdravotní péče

podepsáno elektronicky

Stanovisko ministerstva č. j. MZDR 9807/2024-3/OZP vychází z právní úpravy účinné ke dni 1. září 2024.